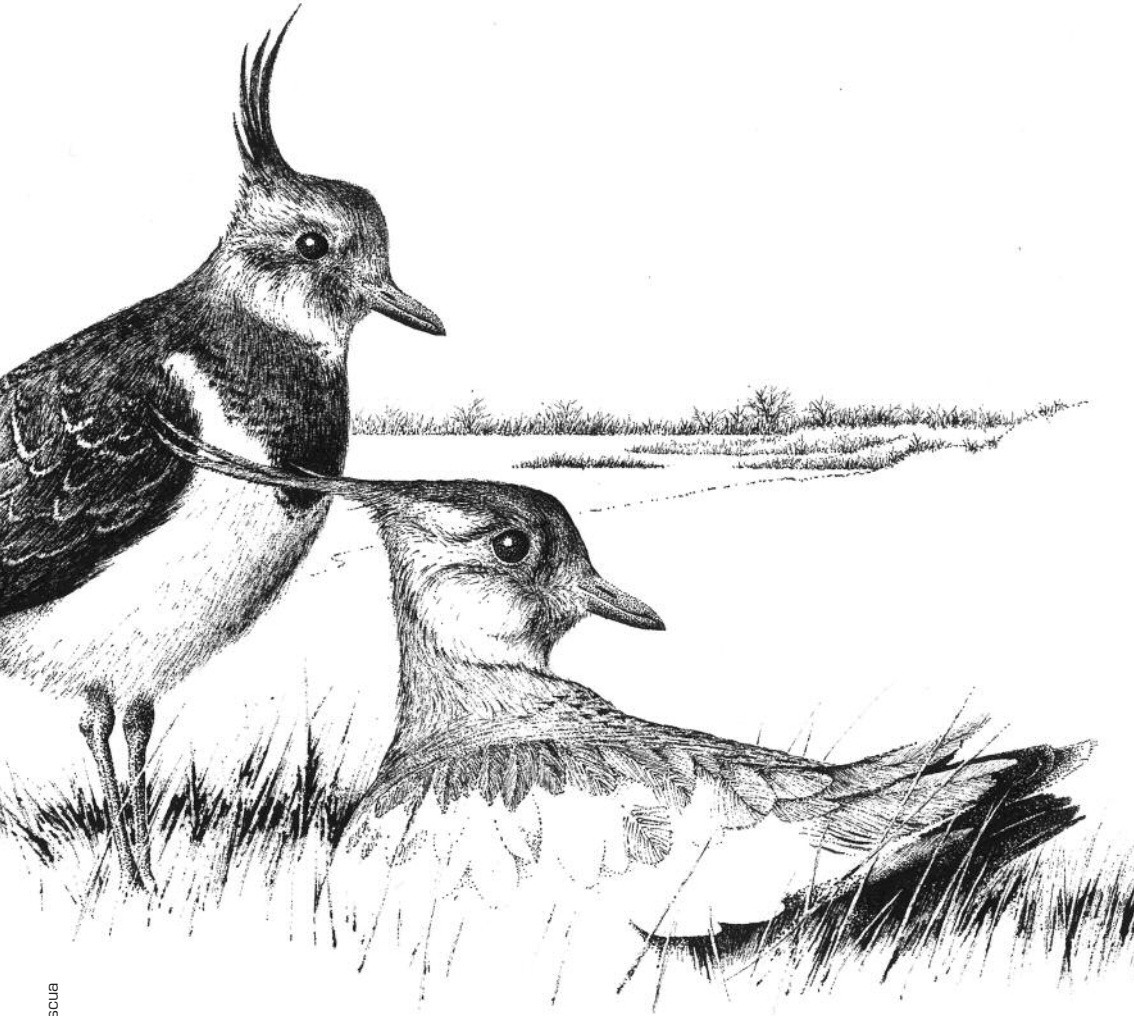

INSTITUCIÓ ALTEMPORDANESA PER A LA DEFENSA I ESTUDI DE LA NATURA

butlletí núm. 163

Dibuix: Llorenç Pascua

**hivern
2017
2018**

Butlletí num. 163 - Hivern 2017-2018

Editat per la Institució Altempordanesa per a la Defensa i Estudi de la Natura (IAEDEN), entitat independent sense afany de lucre i membre de la Federació Ecologistes de Catalunya.

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 67 05 31
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Composició de la Junta Directiva de la IAEDEN:

President: *Llorenç Pascua*
Vicepresident: *Salvador Jover*
Secretari general: *Lluís Serrano*
Tresorera: *Consol Rovira*
Vocals: *Anna Albó, Ariana Seglar, Bàrbara Schmitt, Carme Bosch, Esteve Robleda, Gemma Martí, Ignasi Batet, Joan Martí, Leonel Manso, Lluís Benejam, Mar Batet, Marcel Gutinell, Marta Ball-Ilosera, Miquel Sánchez, Mònica Pepa, Montserrat Pascual, Neus Giró, Nil Roig, Ricard Llorente, Vicenç Serradell, Xavier Vizcaíno.*

Han col·laborat en aquest número:
Marta Ball-Ilosera, Ignasi Batet, Lluís Benejam, Ramon Caralt, Sílvia Guitard, Marcel Gutinell, Llorenç Pascua, Montse Pascual, Mònica Pepa, Bàrbara Schmitt, Joan Ventura, Xavier Vizcaíno.

Disseny i fotos (Ll. P.):
Llorenç Pascua

Composició de textos:
Fotocomposició Roger - Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix necessàriament les opinions expressades en les col·laboracions signades pels seus autors.

© 2017, IAEDEN

S U M A R I

Portada:	
Fredelugues (<i>Vanellus vanellus</i>)	1
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	4
Noticiari	7
Custòdia agrària	9
Defensa del territori	12
Resum del programa d'educació ambiental 2017	15
Reflexions d'en Ramon: Cimeres i lleis per al canvi climàtic	17
Butlleta d'inscripció	19

Les aportacions econòmiques a favor de la IAEDEN-Salvem l'Empordà es poden fer a TRIODOS, compte núm.

ES12 1491 0001 2130 0007 9133.

Els donatius i la quota de soci/sòcia es poden desgravar de l'IRPF. Només ens heu de fer saber el vostre DNI, i us enviem un certificat.

amb el suport de:

Ajuntament de Figueres

Alt Empordà

Medi Ambient

EDITORIAL

APUNTS D'UN CAPVESPRE

En l'àmbit polític estem vivint, tots plegats, uns temps convulsos i, tal vegada, també històrics. Temps que ens deixen amb un cansament anímic, inusual per a molts de nosaltres.

Se senten moltes (massa) veus provinents de pensaments que semblen, clarament, haver pouat en la rancúnia i en la falsedat. Perquè no ens fereixin, cal desactivar-les intentant, alhora, no caure tan baix ni pagar amb la mateixa moneda. Aquesta feina provoca un inevitable desgast, que ens afecta més o menys a tots.

Davant de tantes paraules que ens volen ferir, penso que cal buscar moments de silenci. Silenci protector, creatiu i terapèutic, per trobar o retrobar el sentit de la vida, tan individual com, potser també, de forma col·lectiva, tot apartant-nos d'allò que ens vol fer canviar bruscament el rumb o, simplement, cerca el nostre naufragi. Cal aturar-se en un silenci contemplatiu per refer el camí amb noves energies.

Aquests últims dies ha fet una tramuntana molt forta. Al capvespre he passat llargues estones mirant el cel, des de casa estant, i escoltant-ne el brogit, embolcallat per la maternal placidesa de la llar... Veient com canvien els colors a mesura que es va fent fosc... Com s'encenen les petites llums llunyanes que, des del meu punt d'observació, semblen minúscules constel·lacions.

En dies fortament entramuntanats, i amb el mar clarament xarbotat, sempre hi ha algun vaixell que, anant cap al nord, s'atura a la badia per buscar-hi recés, tot esperant un xic de bonança per passar el cap de Creus. Quan s'ha fet fosc, li veig brillar el llum de coberta. És com un nou estel en les meves constel·lacions casolanes. M'agrada imaginar, mentre contemplo el petit punt de llum, el que deu passar a bord. Malgrat que estigui ancorat, els mariners, certament, no deuen pas estar inactius. Deuen posar a punt l'ànima del vaixell per quan es pugui reiniciar la ruta.

A les persones, i tal volta als pobles, ens passa quelcom semblant: hem de saber aturar-nos, quan convé, i recuperar la força de l'ànima que ens cal per emprendre, de nou, camins de **llibertat**.

Llorenç Pascua

CALENDARI D'ACTIVITATS

• Divendres 12 de gener. Cens d'ajocadors d'ocells aquàtics

Durant el gener, a tot Catalunya es realitza el cens d'ocells aquàtics hivernants. Algunes de les espècies d'ocells que s'han de censar, s'ajunten al vespre per crear ajocadors i passar la nit agrupats. L'objectiu d'aquest cens és fer el recompte d'aquests ajocadors de corbs marins, esplugabous, arpelles... que hi ha a la comarca.

Hora i lloc de trobada: 16 h al Cortalet, centre d'informació del PNAE, cal tenir un mínim de coneixement en identificació d'ocells per participar-hi.

Aportació i inscripcions: activitat gratuïta, però cal inscriure's prèviament al 972 454 672 o apnae@apnae.org, abans del dia 11 de gener per tal de planificar el cens.

Organitza: APNAE, ICO, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• Dissabte 13 de gener. Cens d'ocells hivernants aquàtics

Durant el gener, a tot Catalunya es realitza el cens d'ocells aquàtics hivernants. A la comarca, aquest cens es realitza en diferents zones protegides, però hi ha molts altres indrets d'interès, com rius, rieres, basses... de la comarca on mai s'hi ha realitzat, és per això que enguany, amb l'ajuda de voluntaris, es vol censar totes aquestes zones per tal de tenir una cobertura comarcal més àmplia de la hivernada d'aquests ocells.

Hora i lloc de trobada: a partir de les 8 h, lloc a concretar, cal tenir un mínim de coneixement en identificació d'ocells per participar-hi.

Aportació i inscripcions: activitat gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat i al telèfon 972 670 531 o a apnae@apnae.org i al 972 454 672, abans del dia 11 de gener per tal de planificar el cens.

Organitza: APNAE, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• Dissabte 27 de gener. VIII Cens de duc al Parc Natural de Cap de Creus

El Parc Natural de Cap de Creus, amb la col·laboració del Grup Natura IAEDEN, organitza aquest cens per tal de detectar les diferents parelles de duc que crien a la zona del Parc.

Hora i lloc de trobada: 15.30 h a l'aparcament del CAT Vilajuïga. Es preveu finalitzar cap a les 19.00 h aproximadament.

Aportació i inscripcions: activitat gratuïta, però cal apuntar-se per facilitar l'organització del cens a pncapcreus@gencat.cat o 972 19 31 91

Organitza: Parc Natural del Cap de Creus, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 28 de gener. Sortida ornitològica a Olot**

El dia 28 de gener farem la ja tradicional sortida hivernal a la Garrotxa per identificar i conèixer ocells de bosc amb l'ornitòleg Joan Ventura.

Hora i lloc de trobada: 8 h a Figueres a l'aparcament del supermercat Esclat de la carretera de Vilafant. Cal portar: calçat còmode, esmorzar i binocles.

Aportació i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades).

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Dissabte i diumenge 3 i 4 de febrer. Sortida per veure rastres de fauna a la neu**

La sortida estarà guiada pel naturalista Ignasi Batet. Anirem a Bellver de Cerdanya per conèixer els rastres de fauna que es poden trobar a la neu. Dissabte a la tarda, farem una xerrada introductòria dels possibles rastres i espècies presents a la zona. Diumenge al matí, sortirem a fer una passejada per tal de descobrir les traces, els excrements i les restes de menjar dels habitants del bosc. Optativament, diumenge, a trenc d'alba, farem una petita passejada per albirar, des d'un turó, el pas de la guilla pels camps de la plana de la Cerdanya. No cal dir que la visualització dels animals no depèn de nosaltres. Una cosa és la intenció i una altra la realitat amb la qual ens trobarem. Cadascú es fa responsable del seu allotjament. Es recomana reservar lloc per dormir, ja que en determinats indrets costa una mica trobar-ne.

Cal portar: Roba d'abrigar per a la neu, guants, barret, raquetes (si no se'n tenen, s'hauran de llogar), ulleres de sol, prismàtics (optatiu) i calçat adequat.

Hora i lloc de trobada: a les 17 h a la plaça St. Roc de Bellver de Cerdanya (si algú té problemes de transport, truqueu al local). La sortida s'acabarà a les 13.30 h aproximadament.

Aportació i inscripcions: 5 € per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 15 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades). En cap cas s'anul·larà la sortida. Si algú decideix no anar-hi, per les raons que siguin, cal que es posi en contacte amb el responsable de l'activitat.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Divendres 9 de febrer. Conferència: "L'evolució i estat del llop a Catalunya. Mesures de conservació"**

La conferència anirà a càrrec d'en Gabriel Lampreave, agent rural i coordinador de la comissió de seguiment del llop a Catalunya.

Hora i lloc: 19 h a l'espai cultural "La Cate" (Ronda del Rector Arolas, 4 de Figueres).

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Diumenge 25 de febrer. Mini Curs de fotografia macro**

El curs anirà a càrrec de Miquel Jover. En aquest curs, s'explicarà com ho hem de fer per fotografiar les coses més petites de la natura: insectes, bolets, molses o líquens. En el curs, s'explicarà l'equip necessari, com l'hem de configurar i la tècnica que cal. També es donaran alguns trucs per jugar amb la il·luminació, de manera que les fotografies s'ajustin al màxim al que volem aconseguir. S'ha de dur càmera fotogràfica, que

permeti un control manual de l'exposició, i preferentment d'objectius intercanviables. Si es disposa, també es recomana portar un objectiu macro (o tubs d'extensió) i flaix. Durant el matí, es farà una petita sessió teòrica i tot seguit una sortida pràctica.

Hora i lloc de trobada: 9 h al local polivalent, la Sala, de Cabanelles. La durada del curs serà fins a les 16-17 h. Cal portar dinar, al local on es fa el curs hi haurà servei de bar.

Aportació i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 10 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades).

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Diumenge 18 de març. Sortida naturalista a la serra del Bac Grillera**

Caminada per conèixer l'entorn i la natura a càrrec del naturalista Ignasi Batet i Trias. Es recorrerà la zona límit entre l'Empordà, la Garrotxa i el Vallespir. Excel·lents vistes sobre el Canigó, les Salines, el Bassegoda, l'Albera...

Hora i lloc de trobada: 9 h a l'aparcament de Can Mach (restaurant de Tapis, Maçanet de Cabrenys). Sortida matinal. Cal portar: roba d'abrigar, calçat adequat per caminar, esmorzar i aigua, prismàtics i càmera (optatiu).

Aportació i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades; mínim: 5 persones).

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Dissabte 7 d'abril. Sortida d'introducció a les papallones nocturnes.**

Sortida per conèixer les papallones nocturnes que hi ha a la nostra comarca a càrrec de l'entomòleg Llorenç Abòs. Utilitzant trampes de llum, intentarem atraure les diferents espècies de papallones nocturnes que es poden trobar per la zona dels estanyols del Mas Margall per tal d'identificar i conèixer les diferents espècies.

Hora i lloc de trobada: 21 h a l'aparcament dels estanyols del Mas Margall a Avinyonet de Puigventós. L'activitat durarà unes tres hores.

Aportació i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Telèfon 972 670 531 i iaeden@iaeden.cat (places limitades).

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Gaudeix de l'aigua amb nosaltres TOT L'ANY!

TARIFES PLANES SK KAYAK

- ☛ Us descobrim els millors indrets en caiac
- ☛ A partir de 40€ al mes

LLANÇÀ - SANT PERE PESCADOR

- ☛ Sortides als Parcs Naturals del Cap de Creus i als Aiguamolls de l'Empordà
- ☛ Botiga de Llançà OBERTA sempre!

www.kayakcostabrava.com reserves@skkayak.com ☎ 972 12 11 12 - 627 43 33 32

NOTICIARI

Un taller amb molt bon gust

El 28 d'octubre passat va tenir lloc, a Espolla, un taller de cuina amb plantes silvestres. A càrrec de la Cristina Viñas, es va iniciar a l'espai "El jardí de l'Albera" amb una visita comentada sobre les plantes medicinals de la zona. Amb una bona participació va seguir el taller pròpiament dit. En ell, i a partir de les receptes que ens va entregar, es van anar comentant tres plats diferents, els seus ingredients i les particularitats de l'elaboració. Mentre transcorria el taller, es va cuinar en directe un suquet de nyàmeres que finalment vàrem tastar tots els assistents: una veritable delícia!

Foto: Ll. P.

Un hotel sota les estrelles d'Avinyonet

L'espai dels Estanyols del Mas Margall compta, des del 4 de novembre (dia en què es va fer la jornada de manteniment), amb un hotel d'insectes que, amb l'assessorament d'en Joan Ventura, van instal·lar una colla de voluntaris, entre ells els joves escoltes de Xiprers al Vent. L'hotel és una petita estructura formada per diferents materials, on poden trobar refugi per protegir-se o reproduir-se diferents menes d'insectes. La instal·lació d'aquests hotels busca afavorir la presència d'insectes sense els quals es pot trencar fàcilment el sempre delicat equilibri natural, com, per exemple, es va observant darrerament per la minva d'insectes pol·linitzadors. L'hotel d'insectes instal·lat és un obsequi fet a la nostra entitat per l'empresa **concept** d'Osona.

Foto: Ll. P.

Jornada tècnica: ocells i ratpenats pel control biològic de plagues

El 18 de novembre vam realitzar una interessant jornada en el Celler La Vinyeta, a Mollet de Peralada, entre vinyes i botes de vins. La participació i l'acollida de la jornada fou molt bona, amb 30 participants.

Els ratpenats i determinats ocells són depredadors naturals d'algunes plagues que es presenten en els cultius. Conèixer les tècniques adequades d'instal·lació de les caixes niu ens pot ser útil, molt útil, per al tractament ecològic de plagues.

En Jordi Baucells, biòleg i enginyer agrònom, va explicar els beneficis i les experiències de la presència de determinats ocells diürns insectívors en el maneig agrari. En Xavier Puig va explicar experiències sobre la instal·lació de caixes de ratpenats al delta de l'Ebre i d'altres indrets que han funcionat correctament. Conèixer els requeriments necessaris d'instal·lació de caixes niu o dormiders és una eina bàsica per a l'èxit del projecte.

Si esteu interessats en les ponències de la Jornada, les podeu trobar a: <https://iaeden.cat/cultivant-biodiversitat-prats-de-dall/>

La jornada es va ubicar al Cellar La Vinyeta, en un paisatge immillorable i en un lloc on ja s'havien instal·lat caixes niu de ratpenats. A mig matí vam fer una aturada per esmorzar, entre vinyes, i fer un petit tast de vins de La Vinyeta.

Aquesta jornada s'engloba en el marc del Pla Anual de Transferència Tecnològica 2017 del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i sota el paraigua de la XCT (Xarxa de Custòdia del Territori), una entitat ombrel·la on la IAEDEN n'és membre actiu.

Fotos: Montse Pascual

Jordi Baucells, biòleg.

Xavier Puig, coordinador projecte eco-bats.

Custòdia agrària a l'Empordà

Els prats de dall, una manera de cultivar biodiversitat

“Cultivant biodiversitat” és un projecte de custòdia del territori amb l’objectiu de poder participar en la conservació dels prats de dall i basses temporànies de l’Albera. Els prats de dall són hàbitats seminaturals que han de ser objecte de maneig permanent per garantir-ne la conservació. Els diferents estudis realitzats adverteixen que la seva conservació no està garantida a curt o mitjà termini, per causes multifactorials. Per altra banda, les basses temporànies són hàbitats d’interès comunitari prioritaris i reconeguts per la seva elevada biodiversitat i la seva singularitat florística. La seva conservació és una prioritat per al grup de custòdia agrària de la IAEDEN i per això cal un reconeixement de la feina realitzada pels pagesos de la zona durant molts anys. Aquest projecte és possible gràcies al suport del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Foto: Montse Pascual

Prat de dall amb conversa entre pagesos.

Durant un any i mig, hem estat desenvolupant el projecte i hem assolit tots els objectius que ens havíem marcat inicialment. Així doncs, hem pogut signar acords de custòdia entre la IAEDEN i els propietaris de 22 prats de dall i 5 més amb els propietaris de les basses de l'Albera que estan protegides sota la figura europea de Xarxa Natura 2000, als municipis de Cantallops, Capmany i Sant Climent Sescebes. Alhora hem pogut recuperar el dall de tots aquells prats que s'havien abandonat recentment. En alguns casos hi ha hagut efectes no desitjables com l'entrada de vaques pasturant el prat de manera incontrolada que no ens va permetre fer el dall.

Foto: Montse Pascual

Dallant el prat.

Tots els prats de dall, amb acord, han estat valorats botànicament mitjançant la realització d'inventaris florístics de cadascun dels prats. El resultat d'aquest estudi ens reafirma l'elevada biodiversitat associada als prats. S'han pogut inventariar més de 240 espècies vegetals diferents en els prats i els estanys. Una biodiversitat que cal conservar i que és fruit de la feina realitzada per tots els pagesos que generació rere generació els han anat treballant. Doncs, cal tenir present, que l'abandonament d'aquests prats seminaturals implica també la pèrdua de biodiversitat. D'aquí el nom del projecte "Cultivant biodiversitat".

Un altre dels vessants del projecte ha estat recollir milers de llavors de 7 espècies diferents que s'han tractat i emmagatzemat amb les condicions òptimes al banc de llavors del SIGMA, a Olot. Un reservori que ens permet ressemar i augmentar el nombre de llavors per poder reforçar els prats més malmesos amb llavor autòctona i no comercial.

El mes de juny vam realitzar una jornada tècnica d'expertesa, gràcies a un ajut de la Diputació de Girona, per fer una diagnosi de l'estat de conservació dels estanys temporals que tenim acord entre la IAEDEN i els propietaris, així com les actuacions prioritàries a realitzar pel bé de la seva conservació. Un document que ens serveix com a full de ruta de les actuacions prioritàries que s'han de realitzar.

Xerrada i signatura dels acords amb els propietaris a Cantallops.

Entrega dels inventaris florístics a Cantallops.

Actualment estem fent anàlisis químiques de qualitat farratgera de l'herba per poder conèixer la qualitat nutritiva del farratge i poder fer tasca comercial per poder donar valor afegit a aquest farratge.

Estem molt contents de poder haver realitzat aquest projecte, molt agraïdes per la bona resposta de tots els propietaris, de la col·laboració d'en Lluís Serrano i l'Albert Campsolines en els contactes amb tots els propietaris de Cantallops, d'en Jesús Figa amb els contactes a Capmany, de la resposta positiva i estreta amb l'Ajuntament de Cantallops i de Sant Climent Sescebes que sempre hem mantingut i de la feina realitzada per en Joan Font com a botànic.

Un projecte que no volem donar per finalitzat i que el grup de custòdia agrària ens hem compromès a continuar. L'any 2018 continuarem fent el seguiment i alhora mantenint el dall, com a mínim, un any més. També vetllarem perquè

aquests prats siguin inclosos en els propers ajuts agroambientals europeus i que sigui un al·licient més per als propietaris per seguir dallant i, per tant, conservant aquest patrimoni agrari i ecològic.

Jornada amb experts sobre basses temporals a l'Albera.

Irregularitats a l'escorxador industrial a Vilafant

Ja fa uns quants anys que donem suport a les reivindicacions dels veïns i veïnes del barri de les Forques de Vilafant, que pateixen les activitats de l'escorxador industrial de l'empresa Fricafor, que ha quedat situat en mig d'una zona residencial gràcies a la mala planificació urbanística de l'Ajuntament. El mes d'octubre vam denunciar, juntament amb la Plataforma d'Afectats per la pobresa i la hipoteca de Figueres i l'Associació de Veïns de les Forques, que l'administració local segueix obviant les irregularitats en el funcionament de l'escorxador i, a més a més, ha autoritzat una ampliació de les instal·lacions.

La IAEDEN-Salvem l'Empordà considerem que aquest cas és un altre exemple del **suport gairebé incondicional que les administracions donen al sector industrial ramader en general, una indústria que en tota la cadena de producció afecta negativament el territori i la seva població.**

Pel que fa l'escorxador Fricafor, concretament denunciem la passivitat continuada de l'Ajuntament davant dels nombrosos incompliments de l'activitat industrial durant els darrers 13 anys, la manca d'adopció de mesures sancionadores i la incoherent actuació municipal quan, malgrat les previsions del planejament urbanístic que estableixen la necessitat de trasllat de l'empresa, autoritzen l'ampliació d'un 33% del volum construït, la instal·lació de 9 quadres de bestiar amb capacitat per a 115 animals i l'increment d'edificabilitat de 3.280,12 m² de sostre nou.

Al nostre criteri, així s'atorga un tracte singular, beneficiós i injustificable a l'empresa, davant de la **manca d'atenció i resposta a les denúncies dels veïns** i a les peticions d'imposició de mesures correctores, d'exigència de millores i de no ampliació de la indústria.

Els impactes i insuficiències de l'escorxador són els següents:

- Inexistència de pantalla vegetal arbrada requerida per la llicència inicial de l'any 2004.
- Manca d'anàlisi d'alternatives d'emplaçament que prevegin el trasllat a una zona industrial.
- Impacte acústic elevat i necessitat d'implantació d'una pantalla acústica a tot el perímetre de la indústria.
- Impacte per males olors.
- Funcionament nocturn i continuat de l'activitat que impedeix el descans veïnal.
- Accessos deficientes i inadequats.
- Greus problemes derivats del trànsit de camions pesants pel carrer Mare de Déu del Mont.
- Funcionament continuat per sobre de la capacitat productiva màxima autoritzada.
- Producció de danys a diversos habitatges.

Per tot això, tornem a reclamar l'anul·lació de l'autorització i la denegació de l'ampliació de l'activitat. També exigim que es practiquin inspeccions i, si s'escau, s'obrin expedients sancionadors pels incompliments denunciats. Finalment, demanem que, per a qualsevol projecte d'ampliació, es faci una anàlisi d'alternatives d'emplaçament entre les que es prevegi específicament el trasllat de l'activitat al polígon industrial del municipi. Mentrestant, l'Ajuntament hauria d'implantar una pantalla acústica a tot el perímetre, regular la circulació de camions prohibint el pas pel carrer Mare de Déu del Mont, establir un horari de funcionament de 8 a 20 hores, reparar els desperfectes produïts i indemnitzar els danys i perjudicis, controlar el compliment del màxim de capacitat productiva i condicionar els accessos de ponent en condicions d'urbanització adequades.

Reclamem que tot Catalunya sigui declarada zona vulnerable

Amb motiu del projecte d'un nou decret de dejeccions ramaderes, conjuntament amb entitats en defensa del territori d'altres territoris, el novembre vam demanar que tot Catalunya sigui declarada zona vulnerable i que les actuals vulnerables es considerin vulnerades. Reclamem que les administracions realment apliquin les mesures proposades en el nou Decret i que controlin el sector.

El 16 de novembre, en accions coordinades arreu de Catalunya, la plataforma Salvem l'Empordà de purins va escenificar la presentació de les seves al·legacions al *Projecte de decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes i d'aprovació del programa d'actuació a les zones vulnerables en relació amb la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts agràries* a la seu del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de Figueres. Membres de la plataforma, amb màscares de porcs, van acompanyar el president de la IAEDEN-Salvem l'Empordà a presentar les al·legacions al registre d'entrada.

Les entitats considerem que la situació actual de la contaminació de les aigües subterrànies és molt preocupant i greu i que hauria de quedar reflectida més clarament en el nou Decret. El sector ramader s'ha convertit en els darrers anys en una indústria a gran escala i encara està en expansió: només a l'Alt Empordà hi ha uns 50 expedients de noves granges o ampliacions de granges en tramitació (consulteu el mapa a la web de Salvem l'Empordà de purins). Aquestes podrien sumar fins a 100.000 caps de bestiar més als 375.000 (el 2015) porcs que ja tenim a la comarca.

Paral·lelament, a tot Catalunya també han augmentat les anomenades zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats que procedeixen de fonts agràries i de gestió de les dejeccions ramaderes, que la Generalitat va declarar l'any 2000 en compliment de directives europees. Davant les dades reals, no entenem i no acceptem que en el nou Decret s'afirmi que "els darrers anys no hi ha hagut canvis significatius de les aigües subterrànies respecte al nivell de nitrats". Segons una avaluació de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) de 2016, en les darreres quatre revisions de les zones vulnerables, "s'ha anat ampliant progressivament el nombre de municipis que s'han inclòs en zones vulnerables, la qual cosa evidencia la progressivitat del problema en els darrers anys. **Gairebé el 34% de la superfície i el 45% dels municipis han estat declarats vulnerables per excés de nitrats d'ori-**

gen agrari en les seves aigües". Una altra dada alarmant és que, segons el mateix informe, "l'excés de nitrat provoca el mal estat en un 41% de les masses d'aigua subterrànies a Catalunya", o dit d'altra manera, gairebé la meitat dels aqüífers de Catalunya estan contaminats. Aquesta contaminació perjudica a molts municipis, generant més despeses per garantir el subministrament d'aigua potable, i a la seva gent que paga més o fins i tot ha de comprar aigua embotellada.

No es pot seguir protegint a un sector que, tal com està funcionant actualment, perjudica un gran nombre de ciutadans, i posa en perill el benestar de les generacions vinentes. **La brutalitat de la quantitat de masses contaminades ha d'alertar de la necessitat de conservar les restants**, i s'han de prendre les mesures necessàries per no seguir contaminant l'aigua. Considerem que el nou Decret ha de servir per aplicar les mesures necessàries per canviar la tendència, i no incrementar els municipis vulnerats. I també ha de tenir en compte les conseqüències d'altres efectes contaminats de l'activitat ramadera com l'estat dels sòls, la qualitat de l'aire i consum de recursos hídrics.

Per això, i a banda de la llarga sèrie d'al·legacions tècniques que hem presentat al Decret, volem destacar **la nostra demanda** principal que és un canvi de nomenclatura en la designació de les zones vulnerables: **que les actuals zones vulnerables s'anomenin zones vulnerades i que la resta de Catalunya, davant de l'alarmant ritme de creixement de la cabana porcina, es declari zona vulnerable**. Ens adherim així a l'avertiment que ja va fer el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) el 2008 que "atesa la fragilitat de les aigües subterrànies caldria valorar la

possibilitat d'aplicar la consideració de zona vulnerable a tota la superfície del país, tal com han fet alguns països europeus (Alemanya, Àustria, Dinamarca, Finlàndia, Irlanda, Luxemburg i Països Baixos). D'aquesta manera, el pla d'actuació i totes les mesures contingudes en el Decret serien aplicables a tot Catalunya".

Des d'aquesta valoració, en els darrers anys la situació només s'ha agreujat i per això reclamem un nou articulat més restrictiu per a les zones vulnerades de Catalunya, perquè només així es podrà complir el nou Decret, que declara tenir com a objectiu "l'establiment de mesures dirigides a reduir i prevenir la contaminació causada o provocada pels nitrats d'origen agrari".

I demanem que els condicionants que el nou Decret proposa per a les actuals zones vulnerables, o sigui vulnerades, s'apliquin a la resta de Catalunya i **que el Departament adopti les mesures reals per imposar i seguir els controls necessaris**.

Resum del programa d'educació ambiental 2017

Programa optatiu d'educació ambiental de la IAEDEN-Salvem l'Empordà (Resum de les activitats de l'any 2017)

Hauria de ser la pedagògica la principal funció d'un grup ecologista?

La resposta podria ser afirmativa sempre que la pedagogia no es redueixi al butlletí, les activitats divulgatives i els campaments d'estiu; sempre que inclogui la nostra presència a la premsa, la denúncia pública d'allò que es fa malament i la creació d'opinió pública entre la societat civil.

La nostra entitat així ho creu i, per complementar-ho, també ofereix un ventall d'onze activitats optatives d'educació ambiental per a totes les entitats que ens ho demanin.

Aquest any, les activitats sol·licitades han estat les següents:

Als alumnes de secundària de la Salle

- 4 tallers de canvi climàtic i energies alternatives
- 4 tallers d'introducció al moviment ecologista i als grups ecologistes
- 4 tallers de diagnosi de l'estat ambiental del planeta "La Terra està malalta?"
- assessorament per desenvolupar l'assignatura d'aprenentatge i servei
- acollida de vuit alumnes voluntaris durant la nostra 18a fira infantil d'intercanvi

Als escoltes de l'agrupament escolta de Sant Pere

- 1 taller d'introducció al moviment ecologista i als grups ecologistes
- 1 taller de diagnosi de l'estat ambiental del planeta "La Terra està malalta?"

Als alumnes adolescents del centre obert PDC del barri del Culubret

- 1 taller de diagnosi de l'estat ambiental del planeta "La Terra està malalta?"

Als presos de l'escola d'adults de la presó Puig de les basses, de Figueres

- 1 taller de diagnosi de l'estat ambiental del planeta "La Terra està malalta?"

Als alumnes del curs de monitors dels Minyons Escoltes de les comarques gironines

- 1 taller d'introducció al moviment ecologista i al funcionament de la IAEDEN-Salvem l'Empordà
- 1 taller sobre el patrimoni natural de l'Alt Empordà

L'activitat-taller de diagnosi de l'estat ambiental del planeta, que anomenem "La Terra està malalta?" també s'acaba d'incloure en un catàleg d'activitats educatives, promocionat per l'Ajuntament de Figueres, i ofertes per 15 ONGs per tal de promocionar la cooperació, la solidaritat i la cultura de la pau entre els alumnes de secundària.

Amb tot plegat, creiem que enfortim la nostra influència pedagògica a la comarca. I, en cas que també estiguéssiu interessats en aquest servei, no dubteu a contactar-nos.

Xavier Vizcaíno

Reflexions d'en Ramon

Cimeres i lleis per al canvi climàtic

La “CUMBRE COOP 23” de l'ONU sobre Canvi Climàtic a Bonn va concloure el novembre sense resultats pràctics. Els participants en la cimera havien d'avançar en els Acords de París, ja que el temps per evitar un greu canvi climàtic s'està esgotant i al ritme actual serà impossible aturar l'augment de les temperatures globals per sota de l'acordat a París el 2015. **Però una vegada més, la conferència anual del clima de l'ONU ha estat un pur tràmit.** De poc han servit arguments com que l'any 2016 va ser el més càlid en el conjunt de la Terra des que es van iniciar els registres, o que el diòxid de carboni va tornar a batre rècords històrics per culpa de la influència humana.

El problema és preocupant i no deixa indiferent a gairebé ningú. Des de Catalunya, aquesta preocupació va dur la Generalitat a presentar, el 2017, el Tercer Informe sobre el Canvi Climàtic a Catalunya amb participació de les principals universitats i centres de recerca del país, en el qual es manifesta que aquí també patirem afectacions climàtiques serioses. Fa anys que Catalunya es preocupa per aquest tema, així, durant el 2017, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei Catalana de Canvi Climàtic amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i complir amb el que estableix la Unió Europea, una llei que, sense ser la panacea, tenia coses positives. Però el Consell de Ministres del Govern Espanyol, fent seus els arguments de l'oligopoli energètic, va presentar, el mateix novembre de 2017, un recurs d'inconstitucionalitat a aquesta llei. Entre altres causes, consideraven que era competència de l'Estat. Poc competent ha de ser el govern espanyol que encara no té aprovada la Llei de Canvi Climàtic per a Espanya, malgrat la pressió de la Unió Europea, i que l'ha col·locat com **l'estat de la UE que més s'allunya dels objectius de Kyoto de reducció d'emissions.**

Segon els informes publicats pel “Panel Intergubernamental del Cambio Climático”, Espanya patirà els efectes del canvi climàtic molt seriosament: ja són evidents la falta d'aigua, la contaminació atmosfèrica greu a les ciutats, afectacions en la salut, etc. D'altra banda, a escala planetària la situació també és

molt preocupant, el canvi climàtic ha fet visibles les seves desgràcies pertot arreu.

És de sobres conegut que els combustibles fòssils són responsables de l'escalament global i, malgrat tot, molts governs els subvencionen i s'estan batent rècords històrics d'emissions de CO₂, òxid nitrós i metà. Entre tants problemes que ocasiona el canvi climàtic, no cal oblidar els milers d'agricultors del tercer món afectats per les sequeres. Podríem seguir explicant desgràcies climàtiques, però l'alarmisme és contraproduent. Cal actuar en comptes de queixar-nos i com més esperem, més tard sortirem d'aquest atzucac. Alguns països han començat ja a elaborar polítiques per reduir gasos contaminants, però són insuficients perquè molts governs estan dominats pels interessos de les grans corporacions que prefereixen apostar per un model de creixement devastador, cremant més petroli i contaminant més que per polítiques socials i ambientals. Els impulsors del creixement manifesten que aquest no s'ha d'aturar mai, ja que les energies renovables, juntament amb l'eficiència energètica i les nuclears permetran seguir creixent indefinidament sense considerar el greu problema de l'esgotament dels combustibles fòssils i de l'urani. **L'absurda política és explotar el planeta fins a deixar-lo sec, quan el més raonable seria posar fre i deixar alguna cosa a les generacions futures.**

Són molts els científics que defensen que no serà possible substituir el poder energètic dels hidrocarburs per les energies renovables, o sigui que patirem un futur amb menys energia i, conseqüentment, apareixerà el decreixement productiu. Aquesta teoria no és ben rebuda per molts i fa por als "mercats" que neguen aquesta possibilitat perquè reduiria els seus beneficis. Des del meu punt de vista, el model de decreixement serà inevitable i millor que l'actual model que ens porta al col·lapse. Bé sigui per anar cap al decreixement o cap a un escenari renovable amb creixement, el cert és que si es vol un descens del canvi climàtic, **s'ha d'iniciar la transició cap a la descarbonització.** Uns pocs països ja han començat la transició simulant controlar el canvi climàtic perquè la gent els voti dòcilment, però en realitat el clima no està controlat. Amb conferències com les "COOP" no avançarem, encara que en moments tan greus tampoc podem menysprear-les. Per tant, localitzades les causes (antropològiques) i atesa la urgència del problema, l'alternativa és pressionar molt més del que s'ha fet fins ara als governs i a la societat en general per evitar els desastres climàtics que s'albiren. La reacció no ha de ser només del moviment ecologista, sinó que ha de contagiarse a tota la societat, perquè estem davant d'un problema de subsistència planetària. Crec que tenim molta feina per fer.

Ramon Caralt Elias

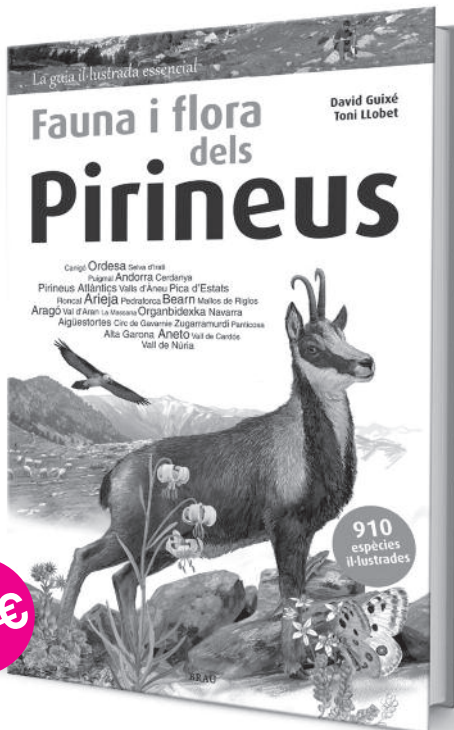
BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

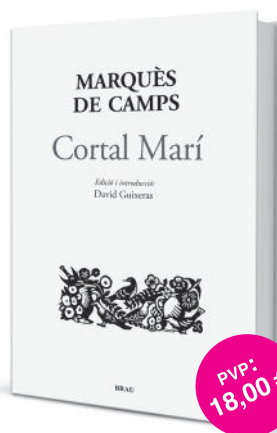
Fauna i flora dels Pirineus

David Guixé
Toni Llobet

PVP:
15 €

Una guia de butxaca per identificar i reconèixer gran part de la flora i la fauna dels Pirineus. Una eina útil, amiga, àgil i pràctica que ens permet gaudir de les nostres estades a la muntanya.

les closes

Cortal Marí
MARQUÈS DE CAMPS

Edició i introducció
David Guixeras

*Mort, cacera i
aiguamolls en
aquesta novel·la
clàssica de
principis de segle.*